

Alte Drucke

De **RATIO=**||**NE CONCIO-**||**NANDI.**|| **LVCAS OSIA-**||**DER. D.**||

Osiander, Lucas

Wittenberg, 1597

VD16 ZV 27223

CONCIO EADEM, IN QVA ADIVNCTA est elocutio, ijsdem fere verbis
consignata, quibus publice in Germanico Idiomate fuit recitata

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-148504

CONCIO EADEM.
IN QVA ADIVNCTA

est elocutio, iisdem ferè verbis consi-
gnata, quibus publicè in Ger-
manico Idiomate) fuit
recitata.

Veni admodum (dilecti In Do. *Exordii*,
mino) Christus NOBIS, hoc

est, nostræ salutis causa, NA-

TIVS est, vt Propheta Iesaias *17.9.*

testatur: Ita etiam NOBIS, hoc est,
Propter salutem nostram CIRCUM-
CISVS est. Quicquid enim Filius
Dei incarnatus in hoc mundo fecit &
passus est, nostræ salutis causa fecisse &
passum esse constat: Quare non mino-
re diligentia & attentione de Christi
Circumcisione, quam de ipsius Nati-
uitate, ea quæ ex sacris literis nobis pro-
feruntur, audiamus.

Duas autem res maximas Euange- *Propositio*,
lista paucis verbis nobis commemorat.

H 3

Primò

Primò quidem, quòd Iesus Christus, filius Dei, octauo die (pro more gentis Iudaicæ) fuerit circumcisus. Secundò verò, quale nomen huic puero sanctissimo fuerit (incircumcissione) impositum : nihil autem horum temerè statum esse certò statuamus.

Locus communis I. in genere Didasc. questione simplici. Quid sit.

Conf. Conf. Franc. XIV. Pand. Card.

Vt autem totum negotium rectè us intelligamus, sciendum est, quidnam sibi voluerit circumcisio in veteri Testamento. Fuit autem circumcisio in veteri Testamento Sacramentum, quo Deus eum, qui circumcidebatur, certum reddebat, quod haberet Deum propitium; & circumcisus sese vicissim Deo ad obedientiam obligabat. Itaq; in circumcissione fiebat fœdus inter Deum & hominem. Etsi autem soli pueri circumcidebantur : tamen (quantum ad fœdus attinebat) sub masculino sexu etiam fœmellæ comprehendebantur. De circumcissione autem sic ad Abrahamum Patriarcham Dominus locutus est: *Gene. 17.* Hoc est pactum, quod obseruabitis inter

ter me & vos, & semen tuum post te :
Circumcidetur ex vobis omne masculi-
num : & circumcidetis carnem præpu-
tij vestri, vt sit in signum fœderis inter
me & vos. Infans octo dierum circum-
cidetur in vobis, omne masculinum in *ibidem.*
generationibus vestris. Et post aliqua:
Masculus, cuius præputij caro circum-
cisa non fuerit, delebitur anima illa de
populo suo : quia pactum meum irri-
tum fecit. Ex his verbis colligere po-
testis, quid circumcisio fuerit, & quanta
seueritate Deus olim eam requisierit.
Etsi autem haud dubiè vicinæ gentes
hanc Ceremoniam irriserunt : tamen à *Causa ef-*
Deo ipso instituta fuit : qui cum popu-
lo suo (hoc, & non alio modo) fœdus *ficiens.*
facere, tunc quidem, voluit : cuius insti- *Causa fi-*
tuta, vt sunt sapientissîma, ita ea irridere *nales.*
minimè decet. Ordinauerat autem Do-
minus hoc Sacramentum, propter duas
causas : Primò, vt hoc externo signo
confirmaretur eorum conscientia de

gratia & clementia Dei: cum quo enim Deus foedus pepigit, is haud dubie Deo est acceptus & charus. Secundò, ut populus Dei admoneretur circumcissione præputij, de corruptione nostræ naturæ, quam nobiscum in hunc mundum afferimus: quippe quæ per carnalem generationem à parentibus in nos propagatur: Utq; Abrahæ posteritas suaderet mortificare carnem, hoc est, præuas concupiscentias, ne in effectum venirent, quæ sanè admonitione vehementer opus habeant.

*Transitio
in alium
cognatum
locum com-
munem.*

Locus.

com 2. in

gen. Did.

questione

simplici.

Causa cir-

cumcis.

Christi.

Minari autem non abs re aliquis possit, cum Christus fuerit circumcissus, qui totus mundus, & sine omni peccata erat.

Sanè Christus nihil indigebat circumcissione: ideoq; non suæ salutis causa circumcissus est. Non enim necessarium erat Christo, ut per circumcissionem certior fieret de gratia & clementia Patris coelestis. Priusquam enim in utero materno conciperetur, Angelus Gabriel ipsius matri Mariæ dixerat:

Quod

Quod nascetur Sanctum, vocabitur Filius Dei. *Luce 1.*
 Neq; de mortificanda carne
 admonendus erat, qui peccatum nulle
 lum habebat. Nam peccatum Christus *1. Pet. 2*
 (testo Petro) non fecit: nec est inueni-
 ens dolus in ore eius. Circumciscus est
 igitur Christus nostra causa, videlicet,
 propter salutem nostram, circumcissio-
 nem usurpando, toti legi sese subiceret
 volens: in quem lex alias nullam habebat
 potestatem. *Galat. 5.* Sic enim scribit Pau-
 lus: Testificor omni homini circumcis-
 denti se, quod debitor est vniuersæ le-
 gis faciendæ. Ergo Christus vnâ cum
 circumcissione totum onus legis in se re-
 cipere voluit: vt legi pareret, & perfe-
 ctam obedientiam ei præstaret, cui ni-
 hil debebat. Lex enim non propter filium
 Dei, sed propter peccatores, promul-
 gata est: Lex non potest filio Dei
 aliquid præscribere: cum ipse sit legis
 Dominus. *Effectum*
 Hic igitur fructus ex cir- *Circumci-*
 cumcissione Domini ad nos redit, vt *tionis*
 nos à lege liberemur: non quidem, vt *Christi.*
 nullam legi obedientiam præstemus,
 sed

sed ne damnemur, si legi non perfecte
satisfaciamus; quia Christus PRO NO-
BIS legi satisfecit: & ipsius obedientia
nobis (credentibus in eum) imputa-
Galas. 4. tur. Hoc affirmat Paulus, cum inquit:
Vbi venit plenitudo temporis, misit
Deus Filium suum, factum ex muliere,
factum sub lege, VTE OS QVISVB
LEGE ERANT, REDIMERET,
vt adoptionem filiorum reciperemus.
Et Christus ipse dicebat: Nolite putare,
Matt. 5 quod veni soluere Legem, aut Prophe-
tas: non veni soluere sed ADIMPLE-
RE. De hoc fructu, quem ex eo percipi-
mus, quod Christus sese sponte legi sub-
Rom. 5. iecit, perspicue loquitur Paulus, cum in-
quit: Sicut per inobedientiam vnus ho-
minis peccatores constituti sunt multi:
ita & per vnus obedientiam iusti con-
stituentur multi. Quare cum nostra
conscientia nos accusat, quod legi Dei
nos satisfecerimus: opponamus ei
Circumcisionem Christi: quippe qui
ideo est circumcisus vt onus legis in
se reciperet, perfectam obedientiam pa-
tri

tri præstaret, quam nemo hominum in hac vita præstare potest.

Cæterum, quod ad Circumcisionem corporalem attinet, etsi ea in Christianismo est abrogata, tamen à Christianis requiritur Spiritualis Circumcisio. *Locus communis 3. in genere Deliberatio.*
 siō: vt, videlicet, corda sua circumcidant: quare in eo nobis elaborandum est, vt indies corda nostra circumcidamus. *Ab honesto. Deut. 10.*
 Hanc enim circumcisionem nobis Dominus mandat, cum inquit Moses: Circumcidite præputium cordis vestri, & ceruicem vestram ne induretis amplius. Quia Dominus Deus vester ipse est Deus Deorum, & Dominus Dominantium, Deus magnus, & potens, & terribilis, &c. Hanc spirituales cordis Circumcisionem cōmendat nobis Paulus, cum ait: Circumcisio cordis (quæ fit) in Spiritu (vera est Circumcisio) *Rom. 2.*
 non (ea quæ in) litera: cuius (Circumcisionis) laus non ex hominibus, sed ex Deo est. Ad hanc spirituales Circumcisionem deducit nos idem Apostolus, *Coloss. 3.*
 cum ad Colossenses scribit:

Mora

Mortificate membra vestra quæ
Coloss. 3. super terram sunt, fornicationem, im-
 mundiciem, libidinem, concupiscentiam
 malam, & avariciam, quæ est simu-
 lacrorum seruitus. Et sane hæc circum-
A neces- cisio cordis adeò est necessaria, vt scri-
sario. ptura doceat, eos qui nō sic circumci-
 duntur, non esse in numero filiorum
 Dei. Cum enim Isaias statum veræ
 Ecclesiæ Dei describit dicit: Non adii-
Isa. 52. ciet ultra, vt pertranseat per te inci-
 cumcisos & immundus: Significans,
 cisi in externa Ecclesiæ congregatione
 multi sunt hypocritæ: tamen coram o-
 culis Dei non censi inter Ecclesiæ
 membra incircumcisos corde: eosq; in
 altera vita nullum prorsus inter ele-
 ctos Dei locum habituros. Et S. Ste-
 phanus incircumcisos corde inter eos
 numerat, qui Deo repugnant, neq; sunt
 populus Dei, cum inquit: Dura cerui-
act. 7. ce & incircumcisis cordibus & auribus,
 vos semper Spiritui sancto resistitis
 &c. Quare nisi è filiorum Dei nu-
 mero excludi velimus, curandum est,

ne inter circumcisos corde reputari possimus.

Quæ est autem (inquies) illa cordis circumcisio? Num cor est corpore ex genere delibandum, & circumcidendum, potius genus diste verum in suum locum reponendum est? Audi: Circumcisio cordis est mortificatio veteris Adami: de qua supra Paulus in Epistola ad Collossenses egit: cum videlicet pravas concupiscentias compescimus, & (quantum fieri potest) resecamus, ne in nobis dominantur, & in scelera abeant. Et cor circumciditur, cum cor regitur Verbo & Spiritu Sancto, ut membra etiam in officio contineantur. Et hoc modo non cor tantum, sed & alia hominis membra spiritualiter circumciduntur. Huius rei aliquot exempla audiamus. 1. Circumciditur lingua, cum ita regitur, ne Deum (abusu sacro sancti sui nominis) blasphemet: ne in vanum iuret aut peieret, ne mentiatur: ne proximo suo detrahat, aut alias perniciose loquatur. 2. Cor circumciditur, si ab eo avaricia

Transitio

ex genere

delib:

genus di-

stale

cum. Quid

fit.

Huius

partes.

avaricia

auaricia remoueat: si fastus & superbia refecentur: si inuidia & odium proximi inde expurgentur. 3. Oculi circumciduntur, vel eruantur potius, cum cohibentur ne quenquam hominum impudice aspiciant. 4. Aures circumcidimus, cum eas obtreptatoribus & calumniatoribus patere non sinimus. 5. Os circumciditur, cum cauetur, ne ingurgitatione corpus & animam grauemus. 6. Manus circumciduntur, cum prohibentur à furto, & à violentia proximo inferenda. 7. Pedes circumcidimus, cum eis non permitimus, ut ad scelera perpetranda currant. Et hoc modo de reliquis membris solliciti sumus, ut ea à vitijs præseruemus: hoc est verè cor circumcidere.

*Transitio
ad textum
& alium
Locum
Communi-
um.*

Supra autem dictum est in textu: quod Christus OCTAVO die fuerit circumcissus: idque secundum mandatum Dei sic factum esse, ex veteri Testamento didicimus. Quid autem sibi voluit Dominus quod pueros in tam tenera ætate circumcidi iussit? an non potuisset id negotium multò commodius in annum

annum decimum tertium aut decimum
 quartum reſciꝑ qua ætate rectius, quid
 ſibi vellet circumciſſio, & quale fœdus *Locus com-*
 cum Deo facerent, intelligere potuiſ- *muni 4. in*
 ſent. Sed præuidit Spiritus ſanctus, fo- *genere Di-*
 re aliquando genus hominum, quod *daſ. maſt. o*
 reſecturum eſſet Baptiſmum infantium, *ne compo-*
 quaſi inutilem. Ideoꝛ Dominus infan- *ſita.*
 tes in tam tenera ætate circumcidi iuſſit,
 vt intelligeremus, non minus recte in-
 fantes Baptizari, quam olim fuerunt
 circumciſſi. Si enim potuerunt infantes
 in veteri Testamento, die natiuitatis
 octauo, ſolenne fœdus cum Deo (per
 circumciſſionem) inire: quid prohibe-
 ret, quin noſtri etiam infantes in ætate
 tenera (per Baptiſmum) fœdus cum
 Deo ineamꝑ Certum eſt enim, Baptiſ-
 mum in Locum circumciſſionis ſucceſ-
 ſiſſe: teſte Paulo, qui ſic ait: In quo &
 circumciſſi eſtis circumciſſione non ma- *Coloſſ. 2*
 nu facta, in expoliatione corporis car-
 nis, in circumciſſione Chriſti, conſepulti
 ei IN BAPTISMO: in quo & reſur-
 rexiftis per fidem operationis DEI,
 qui

qui suscitauit illum à mortuis. Quare rectè Baptismus infantibus confertur vt olim pueri octauo die circumcidebantur. Et plurimum errant Anabaptistæ, qui putant, infantes per ætatem nondum posse in Christum credere, ideoq; baptizandos non esse. Quasi vero Deus non possit infanti donare fidem in Christum; qui Iohannem Baptistam (teste Euangelista Luca) in vtero materno Spiritu Sancto replevit, vt Christum saluatorem suum, etiam in vtero virginis Mariæ delitescentem, agnosceret, & præ gaudio in ventre matris suæ exiliret? Quasi vero parentum aliorumque piorum hominum gemitus, & piæ preces (pro infantibus solutæ) sint irritæ? Sed quid multis opus est? Apostolus ad Hebræos scribens affirmat, impossibile esse, vt quis sine Fide Deo placeat. Quantopere autem Dominus infantes vel olim circumcisos, vel hodie Baptizatos, diligat, ex sacris literis notum est: quæ testantur infantibus, & puerulis suos Angelos à Deo

Lucæ. 1.

Hebr. 11.

Mat. 18.

Deo esse datos custodes, ne pereant. *Marc. 01.*
 Sed & Christus de infantibus dicit: Si-
 nite eos ad me venire: talium enim est
 regnum cœlorum, Si autem ad infantes
 etiam pertinet ius regni cœlestis, utq; *Ephes. 5.*
 per Baptismum Ecclesiæ sunt inseren-
 di: ut per lauacrum aquæ mundentur
 à peccato Originis, ne id illis impute-
 tur: utq; ibi ex aqua & Spiritu renas-
 cantur, & filij atq; hæredes Dei fiant.
 Quare errorum illum Anabaptist. cum
 rejiciamus: & infantes nostros recens
 natos primo quoque tempore Christo
 offeramus: ut per Baptismum in fœdus
 Dei recipiantur.

Cur autem, inquires, Deus tanta *Transitio*
 severitate exigebat circumcisionem: ut *ad Locum*
 etiam affirmaret, eum de populo Dei *Communē*
 deletum iri, qui non circumcideretur? *cognatum.*
 An Dominos pueros veteris Testa-
 menti non poterat sine Circumcisione
 saluos facere? Respondeo. Dominus *Locum.*
 non vult, ut ipsius Sacramenta (propter *in suis V.*
 salutem nostram instituta) negligamus, *in genere*
 aut contemnamus. Quare grande sces *demonstra-*
 lus *149.*

lus committunt, qui de Sacramentis, à Deo institutis, non præclarè sentiunt, sed ea, tanquam res ad nostram salutem parum aut nihil facientes, vilipendunt, extenuant, eaq; contemnunt. Tales reuera sunt Schvvenckfeldiani: etsi videri nolunt. Quamuis enim liberos suos Baptizari permittant, tamen sentiunt, Baptismum externum neq; obesse, neq; prodesse: sed esse rem talem, qua vel uti, vel non uti liceat. Eodem modo etiam de Sacramento Cœnæ Dominicæ sentiunt. Inuenias enim Schvvenckfeldianum aliquem, qui intra viginti annos ne semel quidem ad Cœnam Domini accedat: perinde ac si vsu illius Sacramenti optimè carere possent Christiani. Hæc est magna impietas: & quidem multò maior, quàm vulgò existimatur. An non enim hi homines Deum nostrum stultitiæ arguunt, vt qui talia in Ecclesia sua instituerit Sacramenta, quibus nihil opus sit. Et quæ neq; ad ipsius gloriam, neq; ad nostram

nostram salutem faciant? Absit hoc.
Quin potius Deus sit sapientissimus;
homines verò (teste paulo) sint stulti *1 Cor. I.*
& fatui præsertim in rebus diuinis &
cœlestibus & agnoscant suam stultiti-
am, atque Deo se humiliter subiiciant.
Nostrum non est præscribere Deo me-
dia & rationes, quibus ille nos saluos
faciat. Hoc enim quid, obsecro, aliud es-
set, quam si æger delirans medico pe-
ritissimo præscriberet, quibus pharma-
cis curari veller? Quasi, Dominus De-
us non multò meliùs, quam nos ipsi,
nòrit, quid nobis conducatur? Sane, tales
Sacramentorum contemptores sibi ip-
sis & alijs (qui eos sequuntur) pessimè
consulunt: suam enim, & quantum
quidem in ipsis est) aliorum salutem
negligunt. Itaque rectè quadrat in illos
id, quod Lucas Euangelista de Phari-
sæis scribit, dicens: Pharisei autem & *Luca. 7.*
Legis periti **CONSILIVM DEI**
SPREVERVNT contra **SEMET.**
IPSOS, non Baptizati à Ioanne, &c.

Sic etiam contemptores sacri Ministerij consilium Dei spernunt: idq; maximo suo damno faciunt, eoq; Sacramentorum contemptu seipsos maximè lædunt. Qui enim mediā, diuinitus ad salutem nostram ordinata, contemnunt, n̄ vnā cum illis medijs etiam beneficia diuina respuunt & abijciunt: & iure damnantur, quia ablatam gratiam Dei repudiant. Ac tales perinde videntur facere, ac si quis mare aut altum quoddam flumen sine vllō nauigio transire vellet, qui tamen natāre nunquam didicisset. Quem autem eundem talis temeritas habitura esset, eundem etiam eorum temeritas consequetur, qui mediā à Deo data vilipendunt, & ad suam salutem nihil pertinere opinantur. Quare & hunc errorem toto pectore detestemur, & tanquam valdè perniciosum, fugiamus.

*Transitio
ad textū.*

Satis (pro huius quidem temporis ratione) dictum est de Christi Circumcisione: audiamus etiam quædam de Nomine, quod Christo in Circumcisione

one impositum est. Sic autem verba
 textus habent: vocatum est nomen
 eius IESVS: quod vocatum est ab An- *Lucæ. 2.*
 gelo, priusquam in vtero conciperetur. *Locus com-*
 Solitus est autem Dominus qui- *munis 6. in*
 busdam personis nomina imponere, *genere Di-*
 priusquam nascerentur: ut significaretur, *dasca: quæ.*
 eos in præclaros viros euasuros, *stione sim-*
 & simul ferè etiam ipsa nomina de ipso *plici.*
 rum officio, quod gesturi erant, homi- *1. Reg. 13.*
 nes ad monere poterant: de qua re pro- *Isa. 7.*
 lixè dicendi, nunc non est locus. *Lucæ 11.*
 Hac ratione etiam Dominus Deus filio suo
 vnigenito nomen dedit, priusquam in
 vtero Virginis Mariæ incarnaretur. *Lucæ 1.*
 Angelus enim ad Mariam dicebat: Et-
 ce concipies in vtero, & paries filium, *Quid voca-*
 & vocabis nomen eius Iesum: hic erit *bulum si-*
 magnus, & filius altissimi vocabitur, *nificet.*
 &c. Quid igitur vocabulum Iesu si-
 gnificat? Est autem (dilecti in Domino)
 hoc vocabulum Hebræa vox & SAL-
 VATOREM denotat: quæ sanè dul-
 cissima est appellatio. Ideo autem Domi- *Causa bu-*
 nus Deus noster filium suum vnigeni- *ius nominis*

tum, Iesum appellare voluit, vt statim ex nomine officium eius intelligere possemus. Et cum hac appellatione consentit etiam concio Angeli, qui cum Pastoribus Christi Natiuitatem annuntiaret, inter alia dicebat: Natus est vobis hodie SALVATOR, qui est Christus. Qualis igitur Christus est Saluator: aut quam ob causam Saluator vocatur? Audiamus ea de re Angelum Domini, qui cum in somnis apparuisset Iosepho [(cui virgo Maria desponsata fuerat) ait ei: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam, quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem Filium: & vocabis nomen eius IESVM: Ipse enim SALVVM FACIET populum suum A PECCATIS EORVM. Christus igitur vocatur Iesus, quia saluator est: hoc est, quia nos saluat seu liberat a peccatis nostris. Hoc multo maius est beneficium, quam si vno momento genus humanum liberaret a morbis, a paupertate, aut alijs humanis

Luce 1.

Matth. 1.

humanis miserijs, quæ hominibus in hac
 vita molestæ sunt. Qui enim liberatus
 est à peccato, huic omnes huius vitæ
 calamitates nocere non possunt. Ma-
 gnâ igitur ex nomine Iesu consolati-
 onem & utilitatem capimus. Quoties
 enim conscientia nostra propter pecca-
 ta admissa nos accusat, nobisq; damna-
 tionem æternam minatur; mox nomi-
 nis IESV meminerimus, & ex penda-
 mus apud nos, cur Filius Dei sit voca-
 tus IESVS, nempe, quia Saluator est;
 hoc est, quia suo sanctissimo merito sal-
 uauit seu liberauit populum suum à
 peccatis eorum. Ad populum autem
 Dei pertinent omnes, qui in Christum
 credunt. Quare recordatione huius
 dulcissimi nominis IESV compescamus
 nostram conscientiam, eamque rursus
 tranquillam reddamus. Non enim (vt
 Christus ipse de se testatur) misit Deus
 Filium suum in mundum, vt iudicet
 mundum; sed vt saluetur mundus, per
 ipsū; Sed & in externis afflictionib; &

*Effectus
 seu utilitas
 huius
 nominis.*

Ioan. 3.

calamitatibus consolationem ex nomine Iesu haurire possumus. Cum enim affligimur, venit nobis quandoque in mentem, Deum esse nobis, ut peccatoribus, iratum: & veremur, ne Deus nos oderit, & abiecerit. Hic ad nomen Iesu nobis confugiendum est. Quomodo? sic nimirum, ut cogitemus: En, pater celestis misit Filium suum vnigenitum tua causa in mundum: eumque IESVM vocauit, propterea, quod Saluator esset

1. Ioan. 1. futurus, qui de peccatis tuis emundaret: quod & suo sanctissimo sanguine effecit. Deus ergo tibi propter hunc Iesum Saluatorem fauet: & ea, quae tibi aduersa immisit, non eo consilio immisit, ut te perdat, sed ut te saluet, ne cum mundo pereas. Habes Deum clementem Patrem, propter filium suum Iesum: ergo & paternè te (oportuno tempore) rursus liberabit & eripiet, ut ipsum perpetuò celebres. Quare, Charissimi in DOMINO, cum in nomine

1. Cor. 11. Iesu tanta nobis reposita sit consolatio, lauda-

Psal. 50.

Adiacens.

laudabili consuetudine in Ecclesiam introductum est antiquitus, vt Christiani audito nomine Iesu caput aperiant, & genua flectant. Hac enim ceremonia testantur reuerenciam suam, qua SALVATOREM suum Iesum Christum prosequuntur. Solemus caput aperire, & genua aliquantum inflectere, cum magnorum Principum aut Regum sit mentio: qui vel de Ecclesia Dei, vel de Republica, præclare sunt meriti: quanto magis nos hæc pia ciuilitas deet, cum nomen Iesu Saluatoris nostri audimus: quod illi (consolationis nostræ causa) impositum est ab Angelo (Legato Dei) priusquam ille in hunc mundum nasceretur? Et quid mirum, si nos Saluatori nostro honorem habeamus, & ad hoc nomen eius genua inflectamus, cum etiam hostes eius, Diaboli, ad illud contremiscant. Sic enim Paulus de Christo inquit: Propter quod & Deus exaltauit illum: & donauit illi nomen, quod est super omne *philip. 2*

nomen : vt in nomine Iesu omne genus
flectatur, cœlestium, & terrestrium, &
internorum, & omnis lingua confitea-
tur, quod Dominus noster Iesus Chri-
stus in gloria est Dei Patris. Et hæc de
nomine Iesu dicta sufficiant.

Epilogus.

Audiuimus autem (dilecti in Do-
mino) in hac concione : Primò qui-
dem, Quid sibi voluerit olim Circum-
cisio, in veteri Testamento instituta : &
quale illud fuerit Sacramentum. 2. Cur
Christus fuerit circumcisus, nempe, non
sua, sed nostra causa, vt legi sese subiice-
ret, nosq; à legis maledictione libera-
ret. 3 Et quomodo nos corda nostra
circumcidere debeamus, videlicet, mor-
tificatione veteris Adami, dum cupidi-
tates prauas compescimus, ne in opus
erumpant. Secundò didicimus : quod
ex Circumcisione (quæ octauo die fie-
bat) rectè concludatur, Infantes esse
Baptizandos, 2. Et simul admoniti estis,
sacramenta diuinitus instituta non esse
contemnenda, aut eorum vsum negli-
gendum.

gendum. Tertio, dictum est de Nomine
IESV, quod ab Angelo illi (ante na-
tuitatem eius) inditum est : quid illud
significet: videlicet Saluatorem, quippe,
qui nos à peccatis nostris saluos faciat:
& quanta in ea re sit consolatio in ten-
tationibus & afflictionibus, quòd scia-
mus Filium Dei vocari Iesum, & eun-
dem esse nostrum Saluatorem. Ho-
noremus igitur nostrum Saluatorem
IESVM, eumq; cum Patre & Spiritu
sancto celebremus, sic fiet, vt eum per
petua læticia in omnem æternitatem
laudemus: quod nobis largiatur

Deus Trinus & vnus,

AMEN.

FINIS CONCI-
ONIS.

Rura exempla Concio-
num addere nolui, ne li-
bellus nimium cresceret.

Qui plura exempla expetit, dili-
genter legat Homilias in Lu-
cam & Ioannem, Clarissimi
de Ecclesia optimè meriti viri,
Domini IOANNIS BREN-
TII, pia memoria. Hic enim ean-
dē in Concionando rationē obser-
uauit. Quare illa sua pia doctri-
na, & miranda perspicuitate
& simplicitate, plurimum &
Ecclesie Ministris & audito-
ribus profuit, hodieq; prodest.
Quare tanti Viri scripta iis, qui
piam & perspicuam docendi
rati-

rationem in Ecclesia desiderant,
 commendanda esse duxi. Rogo
 autem pium Lectorem, ut hanc
 meam qualemcunque operam,
 quam instituenda iuventuti im-
 pendi, equi bonique consulat. Ni-
 bil enim meliora tenentibus
 prescribere, sed tantum
 rudiores docere
 volui.

VVITEBERGÆ.

Excudebat Lorentz Seuberlich.

ANNO 1527. *Christi 3869*